

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Belyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — 3.—	Negyedévre — 3.60
Félévre — 6.—	Félévre — 7.—
Egész évre — 12.—	Egész évre — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petít számítással, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Választások előtt.

Budapest, jan. 21.

Új választások előtt állunk. Minden jel arra mutat, hogy márciusban már megkérdezik a nemzetet, hogy meg van-e elégedve a mai állapotokkal. Az új választások előtt ismét mozognak mandátumért a fővárosi és vidéki bank- és takarékpénztári igazgató urak. Ezeknek az uraknak — tisztelet a kivételeknek — kapaszkodását jellemzi a hozzánk, a mi közönségünk táborából érkezett következő levél is.

«A nagyikindai lincsh-gyilkosság még mindig izgalomban tartja az egész országot. Hiszen bizonyos, hogy beteg társadalmunknak egy végzetes kelevényét találta a gyilkosok fegyvere, de nem az alanyi igazság alapján, hanem úgy, hogy a bünt még nagyobb büntetést boszulta meg. Ebben pedig megnyugvást nem találhat sem az okfejtő elme, sem az örökigazság eszményeért dobogó szív.

Meddő im a jogászok minden sopánkodása és pro és kontra érvelése az esküdtbirósági intézmény mellett vagy ellen. A boszuvágy kitörése pillanatában a gyilkos nem mérlegeli a paragrafust, hogy melyik szerint fogja véres tettét elbírálni a bíróság vagy az esküdtszék? Latba veti akkor minden energiáját, sőt életét is azért, hogy boszuja lehütésében megtalálja azt az igazságot, melyhez őt, megrontójával szemben, sem a társadalom, sem a törvény nem segítette meg.

Eremits Pál nem példátlan típusa a minden áron való meggazdagodás sötét táborának. Nincs az országnak olyan megyéje, hol hű fotografiáit meg ne találják. A «közgazdasági tevékenyek» működnek a Délvidéken, Máramarosban, a Dunántul, a Tiszaháton — de itt Budapesten is.

Egy-egy ily Schilock ezernyi szegény család vérére, pénzét szívja fel s minél több lesz a vagyona, minél nagyobb erőre fejlenek polypcsápjai a bankokban: ezzel az erővel és befolyással könnyebbé teszi magának az utat a külsőleges szereplésre s — az igazságszolgáltatás utjaihoz is. *Lesz belőle országgyűlési képviselő, kifosztott áldozatainak törvényhozója* — ki aztán éli boldog világát s vadász újabb áldozatok vagyonára. Eremits és egy-két szerencsétlen társa végre megtalálja a maga Sibuljait... De a többi száz meg száz Schilock tovább is neveli a kelevényt a szegényedő magyarság testén — s a boszuvágyat a nép lelkében.

Ne az esküdtszék s a rendes bíróság megtorló paragrafusait csavarjuk uraim, hanem a fekély eredő beteg csiráját kutatván, arra szerezünk panaceát.

Segéljük a szegény népet arra, hogy a saját erejével, a lábán járjon. A kishitelű szegény kis-

gazdákat, mint az őszi gyenge legyeket egyenkint elnyeli az ilyen Eremits-féle társadalmi cápa, de ha e sok szegény kiszagda szövetkezetbe tömörül s vállvetve segít egymás baján, e kölcsönös segélyben meg is találja a maga mentősvárát.

A kormány s a közigazgatás segítse meg az erre való törekvést s akkor nem lesz szükség Magyarországon kivételes lincsh-törvényre.»

Budapest, január 21.

A képviselőház. Holnap zajos és valószínűleg botrányokban is gazdag ülése lesz a képviselőháznak. Az egész ellenzék, leszámítva a hallgató Kossuth-pártiakat, a jegyzőkönyv hitelesítésénél és napirend előtt szóvá teszik a képviselőház mai ülésének a végén történt incidenst. Abból indul ki az ellenzék, hogy *Perczel* Dezső elnöknek nem volt joga sem *Szederkényitől*, sem *Lengyel* Zoltántól a szót megvonni, mert *Kovács* Pál még nem kezdett bele a beszédébe és gyakori precedensek igazolják, hogy a házszabályokhoz mindenkor fölszólalhat a képviselő. *Perczel* Dezső elnök ezt a gyakorlatot dezavualta ma, ami *Apponyi* elnöksége alatt érvényben volt. Az elnök különben ma teljesen elejét vehette volna a felmerült kínos incidensnek, ha akkor, amikor *Kovács* Pál beszédjének az elhalasztását kérte, kérdést intéz a Házhoz s azt szavazás alá bocsájta. A holnapi ülés napirendjére különben az *ujoncmegajánlási javaslat* tárgyalása van kitűzve.

A mentelmi bizottság holnap délelőtt fél 10 órakor ülést tart, melyen *Lengyel* Zoltánnak a képviselőház mai ülésén az elnöki tekintélyen ejtett sérelmes eljárását tárgyalják.

Főispánbeiktatás. Újabb báró *Perényi* Zsigmond Máramarosmegye főispánjának beiktatására, amely e hónap 21-én Máramaroszigeten lesz, a fővárosból is számosan utaztak el; többek között: *Pekár* Gyula, *Rabár* Endre, *Lator* Sándor, *Nyegre* László, *Fogarassy* Zsigmond és *Réthy* Mihály országgyűlési képviselők, *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos. Résztvesz a beiktatáson *Ugocsa* vármegyének küldöttsége is gróf *Csáky* László főispán vezetése alatt és a környék számos notabilitása.

Politika és bank. Az «*Alkotmány*» jelenti: A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-egyesület február hó 2-án közgyűlést tart, melyen három megüresedett igazgatói állás betöltésével is fognak foglalkozni. Mint értesülünk, a három igazgatói állásra *Kossuth* Ferencet, *Polónyi* Gézát és *Falk* Miksát fogják megválasztani.

A szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatokat egyeztető bizottság ma délelőtt 12 órakor ülést tartott a képviselőház elnöki fogadó termében *Perczel* Dezső képviselőházi elnök elnöklété mellett. A bizottság, amelyen a képviselőház részéről *Szöls* Pál jegyző és *Tassy* Antal irodaigazgató, a főrendiház részéről pedig *Rudnyánszky* József báró jegyző és *Szerencs* János igazgató vett részt, összehasonlította a tisztviselőknél adandó fizetéspótlékokról

szóló törvényjavaslatra vonatkozó határozatait a képviselőháznak és főrendiháznak és miután a törvényjavaslatra sem szerkesztetileg, sem szövegbelileg változás nem történt, szentesítés alá leendő terjesztését határozta el.

Krónika.

Budapest, jan. 21.

Valaki meggyújtotta az ecsedi lápot. Talán egy juhászlegény eldobott gyufájával. Azután égett soká, több ezer hold földnek természetét égetve semmivé. A kormányhatalomnak katonai erővel kellett közbelépni, hogy a bujkáló tüzet valahogy eloltja. A magyarság nemzeti érzésének tüzet a hadügyi kormány gyújtotta, lobogtatta lángra szertelen követelésével. Pedig ez a tűz már ég negyedfélszáz év óta, épp úgy, mint az ecsedi termőtalaj alatt az a másik. De, aki ezt a tüzet most lobogásra szította, az a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt volt. Most már ollogatná, de amint a vidéki híradások tudunkra adják — hiába.

Az obstrukciósok tábora naponként szaporodik ismét. A Kossuth-pártból kilépett *Lengyel* Zoltán és *Bedőházy* János s a harci riadót most már a néppárt is fujja. Valami előérzet van ezekben a tünetekben, az új választásoknak előérzete, amelyekbe — úgy látszik — senki sem akar a nemzeti követelmények hangoztatása nélkül belemenni. Még a néppárt sem.

A tapolcai választókerületben tegnap választás volt. Az idők jele, hogy egy egyszerű földművelő paraszt-ember *Makfalvy Géza* földművelésügyi államtitkár ellenében hatszázkettszavazatot tudott a maga részére összehozni. Pedig *Makfalvy* népszerű ember a Balaton vidékén. Mindenkor a nép jogai lelkes védőjének tekintették, aminthogy az is. Hogy *Pék* János földes gazda mégis annyi szavazatot volt képes összehozni ellene, az abban leli magyarázatát, hogy ez a balatonmeleki színmagyarság — és mondhatjuk, hogy a kulturának elég magas fokán álló magyarság nincs megelégedve a mai helyzettel s a tömegézés olyan kibontakozást keres, melyet a mai aktív politikusok biztosítani képtelenek.

Tegnap a belügyminiszteriumban gróf *Tisza* István miniszterelnök elnöksége alatt egy anket a választási jogosultság reformjáról tanácskozott. Természetesen még csak nézetek nyilvánultak, de semmiféle megállapodás nem történt. E tárgyalásról érdemileg lapunk más helyén foglalkozunk, itt csak azt jegyezzük meg, hogy gróf *Tisza* István az anketén is teljesen követi *Szöll* Kálmánt, mert meghívta erre a tanácskozásra a nemzetközi szociálisták egyik vezető tagját, *Bokányi* Dezsőt is.

A szabadelvű párt különben mely rezignációval látja az obstrukció újra való föléledését. A kibontakozást most már tulnyomó többségben a képviselőház feloszlításában és az új választásokban keresik. Gróf *Tisza* István miniszterelnökről is azt mondják, hogy kedvetlen, de hogy micsoda tervei vannak a jövőre nézve, azt senki sem tudja megmondani.

Az ismét válságosra fordult helyzetre vonatkozó egyéb értesüléseinket a következőkben adhatjuk:

A választási reform.

A választási jog reformja tárgyában egybehívott szaktanácskozmány tegnap délután öt órakor kezdte meg ülését Tisza István gróf miniszterelnök mint belügyminiszter elnöklésével a belügyminiszteriumban. A szaktanácskozmányon, amelyen a meghívottak Kossuth Ferenc, Justh Gyula, Thaly Kálmán és Mezősy Béla kivételével valamennyien megjelentek, a belügyminiszterium részéről résztvettek: Sándor János és Széll Ignác államtitkárok, Némethy Károly, Bezerédj Viktor és Horváth Emil miniszteri tanácsosok, Hosvay Bálint dr. és Jekel Péter dr. titkárok, valamint Vargha Gyula miniszteri tanácsos, mint a magyar királyi központi statisztikai hivatal igazgatója.

Tisza István gróf miniszterelnök üdvözölte az értekezletet, azután pedig rámutatott arra, hogy mindenképp előtérbe tartandó, hogy nem a census eltolásáról, hanem csak szabályozásáról lehet szó Magyarországon. (Helyeslés.) Census alatt rendszerint adócensust szokás érteni. Az adatgyűjtésnek meg kell indulnia oly módon, hogy egyes adónemek szerint szolgálhassanak a censusnak alapul és pedig külön-külön veendő bírálat alá a földadó, házadó, tőkekamatadó, a 3-ik és 4-ik osztályu kereseti adó. Konstatálni kell azt: ezen adónemeknél az ország hány polgára, és pedig községenként, esik bizonyos adó kategóriába. De még így sem nyerhetünk helyes alapot a census megállapítására, mert a földadó az ország különböző részeiben nagy aránytalanságokat tüntet fel. Ezért a földadó-statisztikai munkálat mellett a földbirtok területi megoszlásának statisztikáját is el kell készíteni, össze kell állítani az egyes birtokok összes földterületét és e mellett külön a szántóföld, kert és szőlőből álló földterületet.

Ezenkívül még két oldala van az adatgyűjtésnek. Az egyik az értelmiségi census viszonyítására vonatkozik, amely tekintetben talán egy lépéssel tovább mehetünk, mint 1848-ban mentek. (Helyeslés.) A másik vonatkozik a munkásosztályra. A munkások szervezetei e szelekciókra nem adnának helyes alapot, hanem helyesebb volna a gyáripari munkások viszonyait vizsgálat tárgyává tenni és azokat a munkásokat, akik a nagyiparban és ugyanazon gyárakban huzamosabb idő óta alkalmazva vannak és így az egyéni tulajdonok bizonyos garanciáját nyújtják és akiknek kérésére bizonyos minimumot meghalad, lehetne a választói jogosítvánnyal felruházni. Ebből a szempontból megint az iparstatisztikát kellene segítségül venni és megfontolás tárgyává tenni az egyes gyárak viszonyait.

Polónyi Géza kijelenti, hogy szükségesnek tartja, hogy a választási reform még a folyó évben törvényerőre emelkedjék, hogy már az 1906-ik évi általános választásokra applikálható legyen. Ajánlatosnak véli,

ha a szaktanácskozmány valamennyi tagjának rendelkezésére bocsátanák azt a becses anyagot, amely Tibád Antal volt államtitkár adatgyűjtésében és Balogh Pálnak a vallás- és közoktatásügyi miniszterium támogatásával megjelent nagy művében foglaltatik.

Molnár János nagyon helyesnek és óhajtanónak tartja a census leszállítását, de csak azzal a prekúcióval, hogy a leszállítandó census nem prejudikál a mostani censusnak.

Nagy Ferenc nagyobb aggály nélkül csakis a községenkénti választás kérdését tartja érettnak, Nézete szerint a választói jog reformja szoros összefüggésben van az adóreformmal, mert hiszen a census alapja az adó és így végleges adóreform megalkotásáig a választói reform megalkotásáról sem lehet szó. (Elénk ellenmondások.)

Issekutz Győző szükségesnek tartja, hogy a magyar nyelvnek írásban és a magyar nyelvnek szóban való megértése a statisztikai adatgyűjtésnek tárgyává tétessék.

Eötvös Károly kéri, hogy a velük közlendő adatokban a munkásokról pontos összeállítások legyenek és legyenek statisztikai adatok a kerületek különböző akuságáról.

Tisza István gróf miniszterelnök megjegyzi a kérdés tisztázása szempontjából, hogy az az anyag, amely ma rendelkezésünkre áll, alig több a semminél. Most indítjuk meg és fogjuk haladéktalanul foganatosítani az adatok összeállítását.

Holló Lajos: A választói jogot egynemű census alapján kell megadni. (Ellenmondások.) Pártolja az értelmiségi censusra és a nyelvi különbségekre vonatkozó adatgyűjtéseket.

Bokányi Dezső a következő adatok beszerzését kéri: Hány munkás van szervezve az egyes iparágakban és ugyanazon iparágakban hány a munkás, aki nincsen szervezve? Hány munkás van munka nélkül állandóan úgy az iparban, mint a mezőgazdaságban? Talán ezek az adatok világot fognak nyújtani, hogy miért látunk a dolgozó, agilis szocialisták közt annyi fiatal munkást és miért nem találunkunk öreg munkásokkal. Azért tartja ezt szükségesnek, mert a miniszterelnök a munkásosztálynak mintegy felsőbb tagjaira célozott. Ezek az adatok felvilágosítást adnának, hogy mennyire ingadozó alap a munkás munkában állása és munkanélkülsége.

Rakovszky István: Elváratai és ő, ha nem is mennek az általános választói jogig, de mindenesetre a választói jog tetemes kiterjesztését célozzák és azt kívánják, hogy akik a mai napig is bírnak választói képességgel, ezen joguktól az új törvény által meg ne fosztassanak. Bokányival szemben megjegyzi, hogy a munkásosztályra is kívánja kiterjeszteni a jogot és mikor a társadalmi osztályok legszegényebbjéi érdekében akarja ezt a jogot, előtte különbséget nem tehet, vajjon szervezett munkás-e az, vagy nem. (Helyeslés.) Ő meg akarja adni a jogot, ha eleget tesznek azon kötelességeknek, melyek rájuk rovatnak, nevezetesen ha lerótták a véradót. Véleménye szerint

nem szabad a törvény elkészítésére határidőt kitűzni, ilyen dolgot nem szabad elhamarkodni.

Szivák Imre szerint felesleges az egész népesség statisztikája, elegendő a 20, vagy 21 éven felülieké elkészíttetni. A városok statisztikájára van jelentékeny szükség és a választói kvóciens kimutatására. Ami azután a censusot illeti, különösen az értelmiségi censusot, nézete szerint szintén kell statisztikát gyűjteni az anyanyelvről. Mindamelllett a magyar nyelv tudását ma még censusá tenni nem tartaná helyesnek, mert azzal a lakosság 48 százalékát fosztanák meg jogaitól.

Miklós Odón az ipari munkásokra vonatkozó statisztikával foglalkozik. A statisztikai hivatal gyűjtse össze az idevonatkozó adatokat a betűhár-listák alapján.

Szederkényi Nándor szintén azt óhajta, hogy az év végéig létrejöjjön a választási reform. A munkásosztályra nézve a nemzet tradícióinak az felelne meg legjobban, ha azon munkások, akik kiszolgált katonák, választói jogot kapnának. Arról kér tehát kimutatást, hány munkás van a kiszolgált katonák között?

Mezőfi Vilmos kéri a miniszterelnököt, hogy az ipari és gyári munkásokon kívül a mezőgazdasági munkásokról se feledkezzenek meg. Ezért statisztikai adatok volnának gyűjtendőek arra nézve, hány földmivessmunkás van Magyarországon, akinek csak háza van. Továbbá hány földmivessmunkás van Magyarországon, aki 20-ik évét betöltötte és semmije sincs, azután hány van olyan, aki írni-olvasni tud és hány olyan, aki írni-olvasni nem tud.

Lukáts Gyula az egységes censusnak a hiva magyar szempontból. Arról kér tehát kimutatást hogy községenként, vagy kerületenként hány ember fizet földadót 1—2, 2—3, 3—4 és így tovább 8 frtig. Az értelmiségi census tekintetében legalább a négy középiskolát végzetekről kellene statisztika.

Vázsonyi Vilmos szerint az adócensus elfogadás nagy veszedelmet rejt magában és meg kell tartani a megadózott jövedelmet, mint censusot. Általában nagy tévedésnek tartja a közvélemény részéről, hogy mikor a választói jog kiterjesztéséről van szó, mindig a munkásokról szólnak, holott legalább akkora tömege van a "egyőkeres polgároknak", akik szintén ki vannak zárva a választói jogból.

Kmety Károly magyar nemzeti szempontból kívánja az értelmiségi census leszállítását, ezért kéri az adatgyűjtést arra nézve, hányan vannak olyanok, akik a középiskola alsó négy osztályát elvégezték. Ha ezen az alapon nem is lesz sok új választó, de olyanok lesznek, akik vezetni fognak a választásnál. Timon Akos az értelmi censusban a vagyoni census bizonyos korrekтивumát látja. Szeretné, ha az értelmi census utolsó mértékét hat elemi osztályban állapítanák meg. Kéri tehát annak statisztikai kimutatását, hogy 20 éven felüli állampolgárok közül hányan vannak, akik ezzel az értelmi kvalifikációval bírnak. Ily statisztikai adat volna szükséges ezután bizonyos magasabb értelmi census megütökre nézve, pl. akik ipariskolát végeztek.

A jó parthie anyja.

Elbeszélés.

— A Magyarság tárcája. —

Írta: G. Büttner Julia.

II.

— Oh jaj! az a csunya cimezés, rokonok közt — méltatlankodott Ella.

— Én csak Izidóra vagyok neked, édes néni — mosolygott az államtitkárné.

— Aztán én megyek el a nénihez, ha már nálunk volt. Oh, engem ugys nagyon érdekel Temesmegye. Mindig szerettem volna ott lakni, olyan szépek ott az emberek! Aztán ugy szerettem a falut. Azt is mondják rám, hogy olyan falusi virág vagyok, aki véletlenül a fővárosban termett. Gróf Zelei mezei virágnak is hív. Elmegyek, elmegyek a jó nénihez!

— De Ella! — csitította Mértessyné. — Ki tudja, nem lenné-e terhére a néninek a vidámságoddal?

— Oh Istenem, én boldog lennék! — sóhajtott az öreg nő s a leánya finom keztyűs kezére tette reszkető öreg kezét. — Hisz mindig azon sírok, miért nincs nekem édes leányom vagy menyem?

— Bizony a leánygyermek az igazi kiacse az anyának — bölögtött az államtitkárné. — A fiu csak kicsikorbán a miénk, míg a leány mindig a miénk marad, még ha férjhez is megy. Mindig örömrünk, vigaszunk, ápolónk. Ha leányunk

van, késő vénségünkben sem vagyunk egyedül, mert mindig van egy igaz szív, mely velünk érez.

Itt az államtitkárné ugy tett, mintha szeméből könnyeket törülne finom csipkekendőjével. Az öreg asszonynak pedig igazi nagy könyvek hullottak szegény fáradt szeméből.

— Igen, igen — mondogatta halkan — a leánygyermek az igazi Istenáldása.

De most egy távolabbi villából gróf Zakariásné jött fel a lépcsőn a sétatúra s mellettük elmentében megszólította az államtitkárnét. Leánya pedig Ellához ment.

A Zakariás grófok szegények s Ella és mamája nem akarták figyelmessé tenni a comtesset és anyját a nagy parthie édes anyjára. Azért gyors pukkdlivel elbucsztak a vizontlátásig az öreg asszonytól. De a távolból is szemmel tartották, mert mióta ők oly melegen beszéltek Oltványinéval, a fürdőközöség is érdeklődni kezdett az öreg asszony iránt s Ella nagy bosszuságára a két Vörösthöy-leány kövér mamája le is ült Oltványiné mellé, de még beszélt is vele.

Aztán meg a kacér képviselőné is bemutatkozott az öreg asszonynál s még három más nő is. De nemcsak Ella bosszankodott, hanem az államtitkárné is. Szerette volna, ha a grófné már fürdőni megy s ők visszatérhetnének. Hanem a grófné ma nagyon lusta volt, s csak halasztotta a fürdést. Végre Ella ott is hagyta őket s visszafutott Oltványinéhoz. Hamarosan kikérdezte, mit beszéltek ott a többi nők. De az öreg asszony nem igen tudta elmondani.

— Csak csupa szives szavakat — mondta szerényen.

— Mi nem adunk rájuk semmit. Mert az mind csak látszat, édes néni. Nagyon óvatosnak kell lenni velük szemben.

Aztán a mama is Ella után jött s ő épen annyi pozitív hátrányosat tudott itt mindenkiről, végre meg is óvta az öreg asszonyt a társaságtól. Mert így fürdőhelyen nem lehet eléggé elővigyázatos az ember.

Csak ebédhez váltak el, hogy a délutánt megint együtt töltsék. Az államtitkárné lakásán, ozsonnáltak s karon vezették át estefelé az öreg asszonyt kicsi szobájába.

Másnap a szomszédos megye főispánja érkezett a fürdőbe.

— Nekünk rokonunk, az én részemről, a felesége — jelentette ki Mértessyné.

— De a papa részéről meg a h...i főispán rokonunk — tette hozzá Ella.

Ez a főispán eddig ugyan nem tudott a rokonságról, de udvariasan elfogadta s már délután a sétatúron az ő karján sétált Mértessyné, Ella pedig a rokonság révén édesen kacérkodott vele. Hanem azélt folyton figyelte Oltványinét is s egyszer el is röpített hozzá a főispán mellől.

Az öreg nő nagy szeretettel fogadta s mert Ella gyorsan lehajolt s kezét csókolt neki, Oltványiné is megcsókolta a leánykát.

Mértessyné éppen akkor ért oda a főispánnal. Az öreg Oltványiné azonnal felállt, mikor a főispánt észrevette és külön előtte melyen meghajolt.

Jakabffy Imre oly adatok beszerzését tartja szükségesnek, amelyből megállapítható legyen, hogy vajon a nemzetiségi viszonyokra való tekintettel a községekbeni választás behozatala egyáltalában lehetséges-e, vagy sem. Nem sok oly község van, ahol a választási elnökségre megbízható intelligens ember volna, hiszen ha a jegyző a választási elnök, ki fogja a rendet fenntartani?

Concha György: A munkások választási jogára vonatkozólag felemlíti, hogy nem lehetne-e a munkások takarékpénztári betéteit cenzusnak elfogadni? Hollandiában van erre nézve törvény, onnan be lehetne szerezni az adatokat.

Pap Géza: Az önálló ipart üzőkre vonatkozó statisztikában különböztetést kell tenni a képesítéshez kötött és a képesítéshez nem kötött ipart üző között.

Tisza István gróf miniszterelnök az értekezlet befejezéséül mindenekelőtt a választási reformjavaslat benyújtásának időpontjára nézve kijelenti, hogy a kormány a reformot oly módon helyezte kilátásba, hogy, *hacsak a Ház rendkívüli okokból korábban nem oszlattatná*, a legközelebbi országos választás az új törvény alapján ejtessék meg. Az új választás normális esetben 1906 őszén kell, hogy legyen, a választói névjegyzékek összeállítását tehát 1905 márciusában kell megkezdeni, de nem lesz baj, ha ez csak néhány hónappal később történhetik meg. Nem lenne tehát szerencsétlenség, ha a javaslat 1904 végéig sem volna benyújtható, a fődolog az, hogy a választói névjegyzék 1906 derekára készen legyen.

Ami **Holló Lajos**nak azt a megjegyzését illeti, hogy előbb határozzuk meg, mennyivel akarjuk a választók számát növelni és azután állapítsa meg, hogy milyen cenzussal lehet ezt elérni, úgy ezt a nézetet nem oszthatja. Először is ki kell puhatólni az alkalmas anyagot és azután magától adódik a számszerűség. Abból, hogy az adót csak azért puhatóljuk, hogy a jövedelem meg legyen állapítható, folyik az is, hogy egységes szempontból nem beszélhetünk, mert az egyes jövedelmek egészen más adórendszerek alá esnek. Ellenkezőleg, a fő foglalkozási ágak szerint meg kell találnunk a zsinórmértéket a cenzus alapjául. (Elénk helyeslés.) Ami azután a nemzeti szempontokat illeti, úgy az természetesen nem előtt tartandó, de nem szabad annak érvényesítését a jogegyenlőség rovására eszközölni és azért helyesebb, ha az anyanyelvre vonatkozó adatokat nem szerzik be. (Helyeslés.)

A miniszterelnök végül a további teendőkre nézve tett kijelentéseket, az adatok az értekezlet tagjaival közöltetni fognak és csak néhány héttel azután ül majd össze a szaktanácskozmány.

Az Uj-párt Debrecenben.

Debrecenből jelentik: Az itt megalakult Uj országos politikai párt, amelyet gróf Degenfeld József volt főispán szervezett, tegnap bocsájtotta ki kiált-

Az meg savanyu arccal, csak könnyed leereszkedéssel biccentett fejével.

Mértessyné megütödvé nézett mindkettőre s mikor odább mentek, valami kellemetlen előérettől szorongatva kérdezte:

— Ismeri Oltványinét?

— Ismerem — felelt kellemetlenül a főispán — mert sok bajom volt vele, mikor Temes megyében voltam. Eppen akkor lötte meg magát rengeteg adósságok miatt a fia Párisban. De a sok uzsorás az öngyilkosságot nem vette kielégítésnek, hanem megrohanták az öreg asszonyt s kifosztották minden vagyonából. Pedig másfél millióig állt. A szegény asszony nem is akarta binni, hogy azt lehetséges tenni, hogy amit ott Párisban vétkezett a fia, azért itthon neki kell bünhődni. És egyre a nyakamra szaladgált, hogy mentsem meg legalább az ő vagyonát. De nem lehetett. Az a léha fia az anyját is mindenütt belerántotta. Annvit megtehettem érte, hogy valami husz holdat, amit az öreg Oltványira hagyott egyik inasa, kivettünk a birtok-complexből. Anyija van most.

Az államtitkárnét, mintha édes álomból egyszerre erős migrainere költötték volna fel, olyan kifejezéssel tekintett körül. De aztán kifogástalan modorral sejteni sem engedte a főispánnal, milyen mély megbotránkozás és sértő csalódás érte most őt. Mert úgy vette, mintha az az elvetemült ember Ott Párisban, már Ellát károsította volna meg; mintha már az Ella vagyonát prédálta volna el.

Mindjárt el is szólította leányát Oltványinétól.

ványát. A manifesztum ismétli mindazokat, amiket báró Bánffy Dezső zászlóbontásakor Kolozsvárott már elmondott és végezetül felhívja a polgárságot, hogy a párt vezére, báró Bánffy Dezső mellé sorakozzék.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 21.

Szokatlanul érdekes ülése volt ma a képviselőháznak. A vége pedig oly parázs kis botránnyal végződött, hogy az díszére vált volna bármily nagy obstrukciónak is.

Mindjárt az elnöki jelentések után rögtön ráterhettek a napirendre s az ujoncmegajánlási javaslatnál az első szónok Uray Imre volt.

Uray felszólalása valóságos oázis volt az elesélt katonai vitában; ötleteinek a tárházából oly sok kedves és találó megjegyzésekkel tarkította a beszédét, hogy a t. Házat beszédje egész menetében folytonos derűséggel mulattatta.

Uray után **Tisza István** gróf miniszterelnök állt fel szólásra, különösen azért, hogy válaszoljon **Rakovszky István** tegnapi beszédére, **Rakovszky** a 67-es kiegyezés csődjét proklamálta tegnap s úgy **Pitreich**, mint **Derschatta** osztrák delegátus beszédeit a magyar közjogra veszélyesnek tartotta. A miniszterelnök nem értett egyet **Rakovszky**val, mert mi ránk magyarokra teljesen közömbös az, hogy az osztrákok mit beszélnek s hogy magyarázzák — az ő közjogukat. Nekünk csak egyre kell tekintettel lennünk s minket csak az vezethet, hogy mit mond a magyar közjog.

A közbesétt szünet után **Sághy Gyula** beszélt a nemzeti disszidensek körül. Általános érdeklődés fordult **Sághy** felé, aki mély gondolat és tudással megszerkesztett beszédében kelt védelmére a nemzeti jogoknak s mindama követelményeknek, amelyek **Apponyi** programját képezik s amelyeknek végrehajtását nem látja biztosítva a jelenlegi kormány kezében. **Sághy** is elítélte az obstrukciót.

Már fél három órára járt az idő, mikor **Kovács Pál**on volt a szólás sora. **Kovács** holnapra kérte beszédének az elhalasztását. Ebből aztán rég nem látott vihar lett a Házban.

Hogy az ülést háromnegyed háromig kihuzhassák s hogy **Kovács** ma ne beszélhessen, **Szederkényi Nándor** házszabályvitát akart kezdeni, de **Perczel Dezső** elnök azt nem engedte. **Lengyel Zoltán** próbált ezután szerencsét, de ő már rosszul járt, mert

Felküldte lakásukra és maga is utána ment. Csak pár percig voltak együtt szobájukban s mikor lejöttek, kijelentették, hogy másnap elutaznak.

De ezalatt a rövid idő alatt is, melyet még ott töltöttek, teljes megvetésüket éreztették Oltványinával.

Mikor közelébe jöttek, az öreg asszony szerény, szeretetteljes köszöntését nyugodt szemtelenséggel nem fogadták, hanem töle elfordulva, felémelt orrhangon panaszkodtak egymásnak, hogy mennyire ki vannak téve a kérelmező idegenek tolokodásának.

A jó öreg asszony nem értette meg egyszerre a helyzetet és még néhány félénk kísérletet tett, hogy rokoni alázatos tiszteletét kifejezze **Mértessyék** irányában, de a mama mindannyiszor szigorú lenézéssel utasította vissza. Ella pedig élesen kacagva mulatott másokkal az «ánfrau» tolettje felett.

A fürdőközönség szerelte volna tudni, mi történt közöttük? Hanem az államtitkárné nem akarta elérteni a célzásokat. Végre **Zakariás grófné** egyenes kérdéssel tudakolta meg.

— Tudod, édes **Melám** — felelt **Mértessyné** a legkényesebb orrhangon — meghallottam, hogy a fia mind a három uradalmukat elpredálta Párisban és aztán föbelötte magát. Beláthatod magad is, hogy ilyen fiúnak anyja nem illő társaság olyan fiatal leánynak, mind **Ellám**.

az elnök többszöri figyelmeztetésére rá sem hederített, az elnökséggel szemben elkövetett renitenciájáért a Ház a mentelmi bizottsághoz utasította.

Mindez óriási, nagy zajban történt s aki emlékszik még az obstrukciós nagy napokra, tisztában van azokkal a kifejezésekkel, amelyeket a képviselők egymáshoz dobáltak. Fél négyig tartott ez a zsidaj és veszekedő vitatkozás, amikor az obstrukciók látván azt, hogy elérték céljukat, elhallgattak. Ekkor az ülést is be kellett zárni.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: **Perczel Dezső**.

Jegyzők: **Daróczy Aladár**, **Dedovits György**, **Trubngi János**.

Elnök az ülést megnyitja, felolvastatja és hitelesíteti a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. Előterjeszti az irományokat. Következik napirend szerint

az ujoncmegajánlás.

Uray Imre: A harc egy évvel ezelőtt kezdődött meg s akkor meglehetősen volt az ellenzék, ha a létszámemelési javaslatot visszavonják.

Soha senki nem költött a hadseregbe annyit, mint Magyarország s mégis mikor jogos érdekeinek érvényesítéséről van szó, akkor rideg elutasítás volt a válasz. A magyar alkotmány felett meghuzták a halálharangot. Véget kell vetni annak az állapotnak, hogy mindig azt nézzük, mi tetszik **Décsnek**, hanem végre nézzük azt is, hogy mi tetszik a magyar nemzetnek. (Taps a baloldalon.)

Mikor a miniszterelnököt nézi, eszébe jut a dobosinai jégbarlang. A miniszterelnök sem a szeretet melegeivel kapcsolja magához a többség tagjait, hanem megfagyasztja és azután úgy nyesi, vagdalja a jégdarabokat, ahogy akarja. Ez a hidegség az oka annak is, hogy a kormány szíve nem esik meg a póttartalékosokon, pedig azok behívásáért senki más nem hibás, mint a kormány. Még külön dolgokat is fogunk azonban látni **Tiszától**. Majd ha egyszer jól bele ül a miniszterelnöki székbe és kivuitja karmait, mint a macska, akkor lesz csak lakodalom Magyarországon. (Derűtlenség.)

Hihetetlen változáson ment keresztül a függetlenségi párt. Olyan az most, mint a bécsi Praterben bemutatott oroszlan, amelyet papirkarikákon ugratnak keresztül. (Derűtlenség a néppárton.) A törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem egy határozati javaslatot nyújt be. (Zajos helyeslés és taps a balközépen.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Rátér mai beszédjének tulajdonképpeni tárgyára, melyet **Rakovszky** a 67-es kiegyezés veszélyében jelzett. Nézete az, hogyha a felségjogra nézve eltérés van az osztrák és a magyar közjog között, itt a magyar közjog az irányadó. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) A közös ügyeket két országgyűlés változtatja meg, az osztrák és a magyar. Csak úgy állhat fenn, ha abban a két országgyűlés nézete megegyezik. Itt a magyar törvény dispoziója az irányadó és amivel több van az osztrák törvényben, az nem lehet irányadó azért, mert nincs benne a magyar törvényben. Sajnálja **Derschatta** osztrák delegátus nyilatkozatát, de azt nem tartja veszedelmesnek a magyar alkotmányra. Az az indítvány az osztrák delegátusok felfogásával is ellenkezik, mert az osztrák vezető politikusok azt vallják, amit ők. Ez az indítvány, csak tüntetés. Ha az osztrákok el fogadják azt az indítványt, örökre lemondanak arról a jogukról, hogy az osztrák császárnak abba a jogába beleszólhatnának, amelyet a közös hadseregben gyakorol azokban a jogokban, melyeket a magyar parlament ruházott rá. Akik obstrukciónak, nem fognak célt érni, mert csendes kitartással fogjuk kimulását megvárni.

Bartha Miklós: Ez volt a Széll politikája is, kár volt megbuktatni.

Tisza István: A taktika mindig változik. A mostani obstrukcióval szemben el kell menni addig a határig, ameddig a meglevő eszközök érhetnek, de azokkal nem fog visszaélni. A mai végvonaglásban lévő obstrukció (Nevetés balról), ha kap is segédcsapatot, azok frívól ürügy alatt csatlakoznak hozzá, mert más ürügyük nincs. (Zajos ellenmondás a néppárton és balfelől.) Azért foglalta el helyét, hogy az országot visszavezesse a boldogulás útjára, a magyar értelmiséget pedig becsületes s tisztességes helyzetbe juttassa. Azért van itt, hogy a magyar intézményeket fejlesztesse, kiszabott útján tovább fog haladni egész erejének a végkimerüléséig. (Zajos taps és éljenzés a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözlék.)

Szünet után.

Elnök az ülést nyitja meg.

Sághy Gyula: Az újoncjavaslatot elfogadja, de azért kénytelen felszólalni, mert az utóbbi időben oly aggályos jelenségek merültek fel, melyek nyugtalanságban tartják az egész országot és a parlamentet is. Indokolja felszólalását különösen az, hogy a szabadelvű pártnak katonai programja, melyhez ő is egy pont kivételével hozzájárult, veszélyeztetve van. (Ugy van! a baloldalon.) Felszólalásának célja az, hogy keresse a kibontakozás útját és megmutassa az irányt, melyen haladva a törvényhozás tanácskozásai rendes mederbe térhetnek s a közvéleményt is megnyugtathatják. (Halljuk! Halljuk! a baloldalon.) A szabadelvű párt azért dolgozta ki a katonai programját, hogy ezt a korona elfogadva, a designált miniszterelnök ezen alapon kivesse az országot a válságból. És ha ezen alapon kapott és fogadott el megbízást a miniszterelnök, akkor az ebben foglalt katonai reformokat végre is kellett volna hajtania. (Ugy van! a baloldalon.) De mit látunk ezzel szemben? Pitreich hadügyminiszter a kilences bizottságban foglalt megállapodások ellen foglalt állást s magyar miniszterelnök még csak erőlyesen vissza sem vette ezt a támadást. (Ugy van! a baloldalon.) Ugy Pitreich beszédéből, mint a magyar miniszterelnök beszédéből kitűnik, hogy az a katonai program, melyet annak idején a szabadelvű párt azzal a megnyugvással fogadott el, hogy ez a rendet és nyugalmat véglegesen megállapítja, illetékes fórum előtt még csak nem is tárgyalatott és hogy a különböző programpontra vonatkozó javaslatok, noha ezeknek sürgőssége kimondatott, és a miniszterelnök által is gyors megvalósítása megígértetett, az illető közös miniszterrel nem is közöltetett. A miniszterelnöknek egveden-egy szava sem volt a közös hadügyminiszternek azon nyilatkozataira, melyek homlokegyenest ellentétben állanak a nemzeti követelésekkel. (Ugy van! a baloldalon.)

Beszél az obstrukcióról, melyről az a felfogása, mint Apponvinak, aki ezt a Ház előtt kifejtette. Az obstrukció nem az alkotás fegyvere, ha bár alkotmányosság esetében alkalmazható de pozitív eredményt ritkán ér el. Felhívja a harcolókat, hogy az oly kormányral, mely a választások tisztaságát, a házszabályok pártközi megállapodás alapján revízióját, a katonai büntető eljárás törvénybe iktatását biztosítja, hagyjon fel az obstrukcióval.

Személyes kérdések.

Bartha Ödön: Olyasvalamit imputált Sághy neki, aminek valótlanúságáról ő maga is meg van győződve. Sághy nem tévedhetett, mert beszédét olvasta (Nagy zaj a jobboldalon), tehát tudta, hogy mivel vádolta szólót. Azt mondta Sághy szótól, hogy egy interjúban azt nyilatkoztatta volna ki, hogy az ex-lexben való házfelosztás törvényes. Erre szóló közbekialtóta, hogy: Nem igaz. Ezen közbekialtósa igazolásul felolvassa az "Egyetértés" című lapnak azon számát, amelyben az interjú közölve volt.

Sághy Gyula: Mindenekelőtt azon vád ellen utalozok, hogy beszédét olvasta. Elismeri, hogy egyes részeket olvasott jegyzeteiből, de ezt csak azért tette, mert oly fontos nyilatkozatokról volt abban szó, hogy szükségesnek látta szóról-szóra előadni azokat. Beszédre sohasem szokott előkészülni; csak ma tette ezt először. Az azonban nem igaz, mintha a Bartha-féle interjúra vonatkozó részt olvasta volna. Nincs is bent ez a beszédre vonatkozó jegyzetében, de nem is készült erre, hanem éppen véletlenül Polónyi egy közbeszólása folytán mondta azt, amit Barthát illetőleg mondott, tehát rögtönzött. Ki kell jelenítenie azonban, hogy Bartha mostani magyarázata után is csak azon véleményben van, hogy abból a bizonyos interjúból mást nem lehet kinyagarázni, mint hogy Bartha helyeselte az ex-lex felosztását. Ha pedig ma más véleményen van mint akkor, annak csak ő örül legjobban.

Kovács Pál: Tekintettel, hogy még csak tíz perc választja el attól az időtől, mikor beszédének holnapra való hajszátását kérheti a képviselő, de tekintettel arra is, hogy jó hosszan akar beszélni, kéri a Ház engedelmét, hogy holnap mondhasa el beszédjét. (Nagy zaj és ellentmondás a jobboldalon.)

Elnök: A házszabályok ezt nem engedik meg.

Szederkényi Nándor: A házszabályokhoz kér szót. Elnök: Nem adhatja meg a szót Szederkényinek, mert Kovács már belekezdett beszédébe. (Nagy zaj, ellentmondás a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kér szót. (A jobboldal felugrik helyéről és tele torokkal kiáltja: Nem szabad!)

Elnök: Nem lehet Lengyel Zoltánnak beszélni, mert Szederkényinek sem lehetett megadni a szót. (Helyeslés a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: En nekem van jogom beszélni. (Nagy zaj és ellentmondás a jobboldalon. A jobboldal folyton csak azt kiáltja: Ujjon le! Lengyel azonban folyton kéri a szót.)

Elnök: Ha Lengyel nem fog engedelmessé válni, kénytelen lesz a házszabályok értelmében eljárni Lengyelrel szemben.

Lengyel Zoltán: Kérek szót. (Nagy zaj.)

Elnök: Lengyel rendreutasítja és figyelmezteti, hogy ha továbbra is makacsodik, kénytelen lesz mint rendetlenkedővel szemben eljárni. (Nagy zaj és ellentmondás a baloldalon.)

Fülep Béla: Micsoda erőszakoskodás ez, elnök ur! Hellebronth Géza: Hallatlan disznóság! Nem tűrjük!

Bartha Miklós: (Polónyi felé fordulva.) Most mi lesz a bizalmatlansági nyilatkozattal?

Polónyi Géza: Tudom, mit kell tenni.

Lengyel Zoltán: En beszélni akarok és fogok. (Nagy zaj.)

Elnök: (Folytonosan tartó zaj dacára a jobboldal felé fordulva valamit mond. A jobboldal sem érti meg, csupán Münnich Aurél felállításából, aki az elnöki emelvény alatt levő előadói székekben ül, tudja meg, hogy szavazni kell és erre az egész jobboldal követi Münnich példáját és feláll. Az ellenzék ékeletlen lármába tör ki, mert észreveszi, hogy Lengyel Zoltánnak a mentelmi bizottsághoz való utasítását kérte a Háztól.)

Lengyel Zoltán: Beszélni akarok! (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon.)

Elnök: Nem lehet beszélni!

Zichy Aladár gróf: A házszabályokhoz kér szót. (Felkiáltások a jobboldalon: Nem lehet Zichynek sem!)

Elnök: Most már szólhat Zichy Aladár, mert időközben a Ház egy határozatot hozott.

Bartha Miklós: Szép igazságosság ez! Zichynek szabad és Lengyel Zoltánnak nem?

Zichy Aladár: Az elnök jogtalanul járt el és házszabályt sértett, mikor Kovács Páltól a szót megvonta.

Elnök: Téved Zichy, mert Kovács Páltól nem vonta meg a szót.

Szederkényi Nándor: A házszabályokhoz kér szót. Az elnök mai eljárása törvénytelen és házszabályellenes és ezt még később szavá teszi.

Tisza István miniszterelnök: A házszabályokból mutatja ki, hogy Kovácsnak nem volt joga kérni beszédének holnapra halasztását. Az elnök korrekten járt el. (Felkiáltások a baloldalon: Ugy is tudtuk, hogy ezt mondja.)

A házszabályok nálunk csak alkotmánytisztelő és hazafias érületű képviselők részére készültek. Bizonyos, hogy nem számoltak azok megalkotói azzal, hogy lesznek majd a magyar parlamentben olyanok is, akik visszaélnék azzal. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: A házszabályok világosan kimondták, hogy csak egy negyed órával a tanácskozásra való idő letelte előtt lehet kérni a következő szónoknak, hogy beszédjét másnapon mondhasa el. Ezentul is így fog eljárni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Hellebronth Géza: Le is üztük önnét. (Nagy zaj a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Elmondja, mielőtt keletkezett ez az egész incidens. Bizonyítja, hogy Kovács Pál nem kezdte el a beszédét s a Ház minden tagjának joga van a házszabályokhoz szólani. (Zajos ellenmondás a jobboldalon.) Az elnök nem volt konzervens akkor, mikor tőle megvonta a szót, mert ugyanazon címen más négy képviselőnek megadta a szót. Ennélfogva nincs joga a Háznak őt a mentelmi bizottsághoz utasítani, a képviselőnek ez az eljárása gyalázatoság. (Zajos felkiáltások jobbról: Rendre!)

Elnök: Rendreutasítja Lengyel Zoltánt. (Nagy zaj a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Felmutatja a mentelmi bizottság idézését, melylyel szemben kijelenti, hogy nem respektálja, mert jogtalanul küldték neki a meghívást. (Zaj a bal- és jobboldalon.)

Szivák Imre, mint a mentelmi bizottság elnöke, megmagyarázza, hogy ha a Ház határozatot hozott mentelmi ügyben, még azon az ülésen behívhatja az illető képviselőt. Különben a házszabályok határozott felhatalmazást adnak neki akkor.

Ugron Gábor: A Ház határozata nem hajtható végre azok hitelesítése előtt. Mielőtt a jegyzőkönyvet nem hitelesítik, nem lehet Lengyel megidézni. (Zaj a jobboldalon.) Kifogást emel az elnöki enunciació ellen is.

Elnök: Megjegyzéseket tesz. Szivák eljárása mindenben megegyezik a régi szokással. Lengyelnek azt mondja, hogy a házszabályt tetszése szerint magyarázza. Az ő eljárása Lengyelrel szemben megfelel a házszabályoknak. Végül megállapítja a holnapra ülést napirendjébe.

Az ülés vége fél 4 órakor.

A ki érdekes, élénken szerkesztett lapok barátja, vegye meg a Magyarorságot.

TÁVIRATOK.

A kelet-ázsiai bonyodalom.

London, jan. 21. A Daily Telegraph jelenti Tokióból tegnapi kelettel: Oroszország választ e hó 21-ére várják.

Tokio, jan. 21. A külügyminiszter ma a titkos tanács előtt hó jelentést tett az Oroszországgal való tárgyalásokról.

Szent-Pétervár, jan. 21. A Novoje Vremjának táviratozzák Vladivosztozkából, hogy Japánba érkezett hírek szerint a háborúfelelem megszűnt és a béke látszólag hosszabb időre biztosítva van.

Sanghai, jan. 20. A nankingi és vucsui alkirályok legjobb csapataikat Juansikkaikhoz küldik.

London, jan. 21. A Standardnak tegnapi az jelentik Tokióból, hogy a titkos tanács elfogadta azt a sürgős intézkedést, hogy a flottállomások parancsnokai felhatalmazást nyerjenek idegen hajóknak a bonyodalom idején bizonyos kikötőkből való esetleg erőszak utján való visszatartására.

Panama bekebelezése.

Washington, jan. 20. A szenátusban Morgan fővényjavaslatot nyújtott be, amely szerint Panama az Egyesült-Államokba volna bekebelezendő és a következő támogatást kellene megszavazni számára: 10 millió dollárt Panama köztársaságnak kárpótlásul területe átadásáért, másfél milliót kárpótlásért Kolumbiának és 50 milliót a Panama-társulat tulajdonjogának megvásárlására.

Sztrájk.

Barcelona, jan. 21. A sztrájkoló matrózokat állandóan támogatják, ami lehetővé teszi, hogy a sztrájkot folytathassák. Ez idő szerint 30 hajó kénytelen a sztrájk miatt a kikötőben vesztegelni.

Előfizetési fölhívás!

1904. február 1-ével új előfizetést nyitunk a Magyarorságra és kériük az előfizetést mielőbbi szíves eszközölését. Régi előfizetőinket, kiknek előfizetése 1903. december végével lejárt, arra kériük, hogy az előfizetést mielőbb eszközölni sziveskedjenek, ne hogy fennakadás legyen a lap szállítása körül.

Programmunk lapunk címében van megírva. Magyarok akarunk lenni és vagyunk minden sorunkban, minden betűnkben, mint ahogy magyar ennek a földnek szeretetétől izzó minden vérünk.

A Magyarorságot egyik főcélja leginkább a kisebb társadalmi rétegeknek védelmezése. Ezen védelem közé tartozik az őrtállás mellett, hogy a magyar föld maradjon a magyaroké, mert csak addig a miénk ez az ország, míg miénk annak minden halma, völgye, erdeje, tava és patakja. Hivatásunkhoz képest küzdünk ama gaz uzsora ellen, mely különösen Erdélyben és Felső-Magyarországon szedi áldozatait, kivándorlásra kényszerítve magyar és székely testvéreink ezreit.

A Magyarorságot különös súlyt fektet arra, hogy a társadalom azon rétegeinek sorsa, amely rétegek szomorúan csekély díjazás mellett nehéz szellemi munkát végeznek — jobbra forduljon. Ide tartoznak különösen a tanítók, a kishivatalnokok, a községi jegyzők, azok, akik hivatva vannak a nép nevelésére, vezetésére, irányítására. Sainos, Magyarországon mindenre van pénz, csak a legérdemesebbek tisztességes életföntartásának biztosítására nincs. Ami erő adott nekünk, azzal arra fogunk törekedni, hogy ez a helyzet megváltozzék. Ha milliók adatnak ki sokszor a nemzet megkérdőztetése nélkül ni ágyukra, új hadihajókra, kell, hogy százezrek jussanak a magyar közművelődés, közszolgálat élő, nélkülözö martirjainak is.

A Magyarorságot nevének megfelelőleg, szépirodalmi közleményeiben is teljesen magyar igyekszik lenni s azért tárca- és regényrovatát a legtehetségesebb magyar írók műveivel tölti ki. Amit egyetlen lap sem ad olvasóinak, mi minden vasárnap egy képes szépirodalmi hetilapot, a Magyar Csillagot tesszük le a mi tisztelt kö-

zönségünk asztalára, melyből szórakozást meríthetnek az anyák s gyermekeik az ott található csilingelő meseszókból. A *Magyarság* minden előfizetője kap ezenkívül az év végén egy *Albumot*, mely a magyar könyvpiacra nagy feltűnést keltett és amely gazdag társadalmi és szépirodalmi tartalmánál fogva páratlanul álló kincs-tára az ez évi szellemi termékeknek. Ezen albumot azonban csakis tényleges előfizetőink kapják meg.

Mind ezek előrebocsátása után arra kérjük tisztelt Cimet, hogy a *Magyarság*-ra előfizetni és arra előfizetőket gyűjteni sziveskedjék. Mindenkinél, ki 5 új előfizetőt szerez a *Magyarság*-ra, teljesen díjmentesen küldjük lapunkat arra az időre, amíg az általa szerzett előfizetések tartanak.

A *Magyarság* előfizetési árai:

Helyben:		Videkre:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.—«	Negyedévre	3.60 «

Minden új előfizető kap egy díszes albumot.

Mutatványszámot hárkinek kívánatra készséggel küldünk.

Mérsékelt előfizetési áron kapják olvasóink a *«Budapesti Bazar»* című legolcsóbb magyar divatlapot és az *«Urambátvám»* című egyedüli magyar társadalmi és családi élelappot. A *«Budapesti Bazar»*-t 1.50 K. helyett 1.30 koronáért; az *«Urambátvám»*-ot pedig 4 K. helyett 3 koronáért küldjük negyedéven át.

Hazafias tisztelettel a

„Magyarság“

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

NAPIHIREK.

Budapest, január 21.

— (Időjárás.) Európa légneműsége eloszlásában és időjárásának jellegében lényeges változás nem mutatkozott.

Hazánkban a lecsapódások csökkentek és inkább csak a délnyugati részekre szorítottak. A hőmérséklet általában néhány fokkal alacsonyabb lett.

Jóslat:

Hőszűrés és elvétel délen csapadék várható.

Hőmérséklet: + 5-8 C. fok.

— (Uralkodók Abbáziában.) Abbáziából jelentik: *Oszkár* svéd király tavaszkor ide jön. A király kibérelte három hónapra a *Jeanette* nyaralót. Ugyanekkor ide jön *Ferenc József* király, *Mária Jozefa* főhercegnő és *György* szász király, akik több hétig itt maradnak.

— (Kitüntetés.) A király *Ébersz Károly* királyi tanácsos, a földművelésügyi minisztérium számvédelmi igazgatójának, kitűnő szolgálatai elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet díjmentesen adományozta.

— (Titkos tanácsos.) A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király gróf *Salin-Reifferscheidt* Agoston cs. és kir. szolgálaton kívüli I. oszt. századosnak, *Mária Jozefa* főhercegnő főudvarmesterének a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— (Rudolf trónörökös emléke.) E hónap 30-án lesz immár 15 esztendeje *Rudolf* trónörökös halálának. Az 1889-iki évfordulót, mint minden évben ez idén is megtartják *Budapest*-en. A Szent István-kápolnában reggel 8 órakor csöndes gyászmisét mondanak a boldog emlékü trónörökös lelki üdvéért.

— (A régi országház épülete.) A régi országház épületét egyre inkább használatra az egyesületek és intézetek. A tanács a mai ülésében kimondta, hogy ezeket a kérelmeket mind elutasítja, mert az épület olyan rozzant állapotban van, hogy kiállítások vagy mulatságok céljaira nem alkalmas.

— (Gizella bajor hercegnő elutazása.) Gizella bajor hercegnő, aki leányának, *Augusta* főhercegnőnek látogatására jött *Budapestre*, ma délelőtt bevásárlásokat tett és sétakocsizást tett udvarhölgyével. A hercegasszony udvarhölgyével s *Barrer* báró kamarai előljáróval s kíséretével délután 1 óra 25 perckor a keleti pályaudvarról külön udvari kocsin Münchenbe utazott.

— (Péter király látogatása egy összeesküvésnél.) Belgrádból jelentik, hogy Péter király tegnap meglátogatta lakásán *Atanackovic* tábornokot, aki éppen ünnepet tartott családi patrónusának, Szlávának tiszteletére. Ez a látogatás nagy feltűnést keltett a városban annál is inkább, mert a generális az összeesküvőkhöz tartozik és mert főtervezője annak a mozgalomnak, amely arra céloz, hogy a szerbek a tavasszal aktív részt vegyenek a macedóniai forradalomban. Az erre szükséges pénzüsszeg is az ő kezében van.

— (Elkésztett cáfolat.) A *«Wiener Abendpost»* mai számának élén a következő hivatalos cáfolatot közli:

«A többször felmerült hírrel szemben, mely szerint *Ferdinánd Károly* cs. és kir. fensége házassági tervvel foglalkoznék, kijelenthetjük, hogy ezek a híresztelések minden alapot nélkülöznek.

— (A diplomáciai testület fogadtatása Vilmos császárnál.) Berlinből táviratozzák: A királyi palotában ma volt a diplomáciai testület és a magas polgári hivatalnoki kar ünnepies felvonulása. A hölgyek nem vonultak fel, miután a császárné nem volt jelen. Legelől vonultak fel a nagykövetek, majd a politikai főhivatalnokok, a birodalmi kancellár, a szövetségi tanács tagjai, a fekete sas-rend lovagjai, a miniszterek, a birodalmi gyűlés elnökei, az országgyűlés elnökei és egyéb méltóságok viselői következtek. Bemutatták az uralkodónak *Széchenyi* grófot, az osztrák-magyar követség tanácsosát és *Szapáry* Frigyes grófot, az osztrák-magyar nagykövetség titkárát, a török nagykövetségtől *Emin* bejt és *Sakid* Dohemal bejt, a román követségtől pedig *Zacovaki* Sándort, *Mavrokordato* herceget és *Boldiván* hadnagyot.

— (Eljegyzés.) *Traversz* István posta-távírdó főfelügyelő leányát, Irénkét eljegyezte *Leszczynsky* Szaniszló posta-távírdó tiszt.

— (A kolozsvári Gotterhalte-affér.) Megírtuk, hogy Kolozsvárott a minorita rendház temploma előtt az egyetemi ifuság kedden tüntetést rendezett a Gotterhalte ellen, amelyet a görög katolikus vallású katonák vízkerecszije alkalmából játszott a katonabanda. Az ügyből kifolyólag a minorita-rendház főnöke a következő nyilatkozatot teszi közzé: 1. A katonaság a minoriták templomába nem a minoriták felszólítására, mint dísz-század vonul ki, hanem mint katonaság isteni-tiszteletre. Ez okból nem tehetem meg azt, amit *Biro Béla* pápai praelatus is megtehetett, hogy t. i. ne vegyem igénybe a Gotterhalte miatt, 2. Hogy a katonaság isteni-tiszteletre éppen a minoriták templomába szokott kivonulni, annak oka nem a templom udvarias átengedése csak, hanem az a tény, hogy templomunk felépítésében *Mária Terézia*nak segítségével és bőkezűsége jelentékeny részt vett. Ezen a címen járt és jár a katonaság a mi templomunkba. 3. Ha pedig a templomot — amint ebből ki-kel beláthatja — be nem esukhatom a katonaság előtt, annál kevésbé tilthatom meg azt, hogy az ünnepélyes s egyéb alkalmakra előtér nőknél ne boszantsa a magyar fiúkat. Azt a nótát csak a hadsereg magyar szelleme fogja eltüntetni, amely szellemnek életre ébredését és terfoglalását, azt hiszem nem nálunk, de másutt kell keresni. Talán a *Kossuth-párti leszerelt honalyák eről a dolgot többet tudnának mondani.* Tisztelettel: Házfőnök.

— (Szegedi küldöttség Klotild főhercegnőasszony-nál.) A fehéskereszt-egyesület szegedi fiókja a tavasszal gyermekkórházat létesít Szegeden. Erre a célra eddig egy értékes háza és 80.000 korona készpénze van az egyesület szegedi fiókjának, mely védőjének *Klotild* főhercegnőasszonyt óhajtja megnyerni és a kórházat is Klotild-kórháznak akarja nevezni. E végből küldöttség keresi fel a főhercegnőasszonyt. A szegedi küldöttség tagjai lesznek: dr. *Worsikowsky* Károlyné elnök, dr. *Pálfi* József titkár, *Reiner* József és dr. *Rózsa* Izsó igazgatótagok.

— (Zászlófelcszentelési affér.) Rómából táviratozzák, hogy *Angelov* bíbornok, florenci érsek megtagadta a mizerikordianusok világi egyesületének a kérését és semmiképpen sem volt rábírható, hogy új zászlójukat Szent Sebestyén ünnepére felszentelje. Az érsek azzal utasította el a mizerikordianusokat, hogy világi egyesületek zászlajának egyházi megáldása megengedhetetlen, de valójában az az oka a visszautasításnak, hogy a florenci érsek nem tartja

elég intranzigensnek ezt a társaságot. Erre a mizerikordianusok a pápához fordultak és X. Pius pápa hosszú levelet intézett hozzájuk, áldást adva zászlójukra.

— (Szel'emidézés.) A tulvilági tudomány két rajongó híve találkozik az utcán. — Szeánszunk volt az este, — szól az egyik.

— Érdekes?

— Roppantul érdekes. Megidéztek az édesapádat, Rólad is beszélt.

A fiatal ember nyugodtan vonogatta a vállát:

— Hamiskodott az a szellem, nem lehetett az apám.

— De ha mondom, ő volt.

— Lehetetlenség. Szegény öregem életében sem reagált az idézésekre, mindig elmakacsolta a bíróság. Csak nem változtat elvet a tulvilágon!

— (Akta a betyár-világból.) A hódmezővásárhelyi városi levéltárban most nagyban selejtezik a régi iratokat. Ezek között bukkantak rá egy igen érdekes hirdetemnyre, amelyet a rettegett zsvány, *Rózsa* Sándor ellen adott ki Szegeden *Bonyhády* István «Csongrádmegye cs. kir. főnöke», mivel tudták, hogy a «nagy paraszt» sokszor megfordult a vásárhelyi határban és igen jó szállása volt a rengeteg nádas. Ez az irás a következőleg szólt:

«Hirdetés.

A magas kormány, alattvalóinak személye és vagyona teljes oltalmának biztosítása végett semmi áldozatot nem kimélve, az e vidékeni rablógarázdálkodás vezére

Rózsa Sándor

kézrekerítése utalmául

pengő 10.000 forint

vagyis váltói 25.000 forint összeget

tűz ki.

E jutalmat, bár mi állásu legyen, az nyeri el: ki akár maga, akár másokkal egyesülve, saját tevékenysége vagy biztonsági közlönyökből teendő bizonyos följelentés által ezen rablóknak elfogatását és kézrekerítését eszközölné.

E jutalom annak is kiadatik, ki önvédelmi jogában *Rózsa* Sándornak üldözése közben, annak megölésére kénytelenült.

Rózsa Sándor személyes leírása.

Mintegy 43—44 éves, közép, inkább kistermetű és zömök, szőke haju, bajsza felfelé sodrott, hegyes és vereses szőke, szemei szürkék, tekintete komor, arca sovány, keskeny, sápadt és foltosnak tetsző, orra hosszas, orrlyukai pedig kiállók, szája széles, fogai teljesekek és tiszták, álla előre álló, nagvok.

Visel fekete kerek kalapot, sötétkék sárgagombos nadrágot, dolmányt vagy szűrt, jár hol kocsin, hol gyalog vagy lóháton.

Újlag közzétették a magas cs. kir. Budai Helytartósági Osztály Elnökségének 1856. évi febr. 26-án 1347. prs. sz. a. kelt intézménye folytán.

Bonyhády István, m. k.

Csongrádmegye cs. kir. főnöke.

— (A bonbonniére kalendja.) *Braun* Ignác föld-birtokos az Operaház egyik estjén a földszinti zsölvén felejtette 600 korona értékű, drágakövekkel díszített bonbonniereit. *Braun* utánajárt a bonbonnierek s jelentést tett a rendőrségnek. A nyomozás megállapította, hogy *Laky Bakics* János nevű, ismert fővárosi egyén, a Csengery-utca 26. sz. a. levő zálogházban zálogosította el *Laky Bakics* János valamé szerint ő a bonbonniereit a Japán kávéházban vette egy házalótól s nem is gondolta, hogy lopott jószág. A vizsgálat azonban rácsúfolta erre az állításra s a nyomozás folyamán kiderült az is, hogy az Operaházban *Laky Bakics* Judik Etel volt színésznővel volt együtt s alapos a gyanú, hogy mindkettőjüknek szerepe van a bonbonniere eltűnésében. A nyomozás folyik.

— (Egy nevezetes épület lerombolása.) *Aradon* most bontják az ódon *Nadasdy*-féle házat, amelyhez igen-igen szomorú emlékek fűződnek. Ennek az épületnek az a nevezetessége, hogy amikor a szabadságharc idejében *Haynau* bevonult táborakrával *Aradra*, a hadvezetőségi irodát ebben a házban helyezte el. *Haynau* megérkezése után következő reggel történt, hogy *Haynau* épp az irodába tartott, midőn az utcán két előkelő urival találkozott. A nők magyarok voltak s felismerték a magyarok hóhérait, tüntetőleg elfordították fejüket az ő közeledtére. Ez annyira felbőszítette *Haynaut*, hogy egykori szemtanuk leírása szerint, a *Nadasdy*-ház előtt őt álló két katonával elfogatta a két uri nőt s behurcolva az udvarba, ott meg-

vesszözlette őket. A magyar uri nők hőiesen túrték az állatias inzultust, nem mentek panasza seho, de hibba is mentek volna, Haynau akkor nem ismert maga fölött senkit. Hogy évek múltán ezt az emberi bőrből álló állapot a londoni serfőző legények vesszőseprőkkel verték végig, ez csak részletfizetés lehetett a megvesszőzött aradi nők sérelméért.

— (A zsúr.) Apró kis jelenet, de jellemző. A zsúron van egy uri ember, aki jóformán senkit sem ismer az egész társaságban. Véletlenül a háziasszony férje mellé kerül és méltatlankodva sóhajt fel:

— Te, én még éhes vagyok.

Egy másik uriember, hogy figyelmeztesse fatális tévedésére a lábára lép. Ő azonban csak folytatja tirádáját, hogy itt nem kapott eleget enni. A jóakaratu uri ember, hogy elvegye a dolog élet, odaszól a házigazdának:

— Te, látod, hogy tréfál ez a Pista.

Pista azonban megbotránkozással utasítja vissza a feltevést:

— Azt hiszed, hogy tréfálok... Egyáltalában nem. A lehető legkomolyabban mondom, hogy éhes vagyok... Minek hívják meg ilyen helyre az embert, ha nem adnak enni?

... A házigazda sietve elszel.

— (A kártya.) Ismét eltűnt a fővárosból egy fiatal katonatiszt, *Pasovszky* Nándor gyalogos főhadnagy. Zilált anyagi viszonyai és vesztett boldogsága világgyárgertté, amelybe kártyaszünettel folytán jutott. Jegyben járt egy józsefvárosi háziur leánvával, akivel olyan megállapodása volt, hogy a kaució kétharmad részét a jövődéli apósa, egyharmad részét pedig *Pasovszky* szülői fedezik. Közben azonban a katonatiszt édes atyja egy bankbukás folytán teljesen tönkrement s a kaucióhoz mivel se járulhatott volna hozzá. A tiszt ezt a körülményt nem merete megmondani a háziurnak s kártyázni kezdett, hogy majd így előteremtí a szükséges összeget. De a szerencse sohasem volt a pártán, egyre vesztett. Emiatt bujdosott most idegenbe s még legjobb barátai se tudják, hogy merre mehetett.

— (Nagy lopás a vasúton.) *Varju* Elemér, a Nemzeti Múzeum segédőre, aki Rákospalotán, Erzsébet-utca 5. szám alatt lakik, tegnap délután Igleről Budapestre utazott. Vele egy kocsiiban utazott egy 40—50 évesnek látszó, uriasan öltözött, párnaszemes férfi. *Varju* elaludt a vonaton és amikor felébredt, észrevette, hogy az inge alá rejtett bórpenztárcáját — amelyben 960 korona volt — ellopták. A lopással azt a 40—50 éves ismeretlen gyanúsítják, aki Kassa előtt kiszállt a vonaton. A rendőrség nyomozza a vasúti tolvajt.

— (Rendőri hírek.) *Tolvaj inas.* A rendőrség dr. *Beck* Gyula bankigazgató feljelentésére letartóztatta *Fischak* Rudolt 16 éves inast, aki 500 korona készpénzt és 2000 korona értékű ékszerrel lopott el gazdájától. A tolvaj inast átadják a bíróságnak. — *Eltűntek.* A rendőrségen ma a következők eltűnését jelentették be: *Belig* Magdolna 13 éves tanulóleányka (Szemlőhegy 5321), *Bajusz* Gyula budapesti születésű 12 éves asztalosstanonc (Aulich-utca 7.), *Mendl* Mária szolka születésű 23 éves cseléd és *Blum* Jakabné született *Pfan* Mária 33 éves nő Solymárról.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Király-Színház.** Zajos bemutatója volt tegnap este *A fecskéknek*. A közönség rokonszenve különösen *Konti* Józsefnek, a népszerű zeneszerzőnek szült, kit a Király-Színház új környezete hosszas hallgatás után ismét megszólaltatott. Az első felvonás után percekig tartó tapsviharban köszönte meg — szerzőtársával *Pásztor* Árpáddal együtt — az ovációkat s a babérkoszorúkat, melyekkel elhalmozták. Az este sikerében osztozott *Kontival*, *Fedák* Sári, kinek ismét alkalma nyílt bájos és eredeti egyénisége csillogtatására. *Pezsgő* jó kedvvel előadott dalait a közönség lelkesülten újrátá s különösen nagy tetszéssel fogadta a második felvonás *pezsgő* ritmusu bordalát s az utolsó felvonás *spanyol* táncát, melyet tényleg a kimerültség kellett megismételnie. A többi szereplő is kitett magáért. *Szamosi* Elza igen szépen énekelt, *Vécsei* Géza, *Ferencki* és *Thury* is megállták helyüket. Talpraesett kedves alakítást adott *Papp* Miska, kiben a színház igen jó erőt nyert. *Magay* Annának, a fiatal primadonnagárda tehetséges és szép tagjának kis szerepében

is szép sikere volt. *Gabányi* László az udvarmester szerepében tultott. A színház szüntől megtelelt előkelő közönséggel.

* **Katinka grófnő.** *Faraó* Jenő és *Hüvös* Iván romantikus operettjének előkészületei most folynak a Népszínházban. Míg a művészi személyzet a színpadon próbálja a darabot, az alatt a színház festő- és szabóműhelyeiben a darab kiállításán dolgoznak. Az operette főszerepeit *Küry* Klára, *Komlóssy* Emma, *Szentmiklósy* Irén, *Kápolnai* Irén, *Szirmai*, *Kovács* és *Kiss* Mihály játsszák. A próbákat *Stoll* Károly rendező és *Fekete* karmester vezetik.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Veszeloovszky** igazgatói pöre. Nyittról jelenti tudósítónk, hogy a *Veszeloovszky*-per mai folytatásos tárgyalásán terhelően vall *Matulai* Vilmos igazgatótanító. Azt állítja, hogy vádolt programbeszédében azt mondta: A mi jó öreg császáruk elrendelte a tiszta választásokat. Követelni fogom a polgári házasság eltörlését, az elkobzott tót tanintézetek visszaadását. Mi már ezer év előtt voltunk itt, de a magyarok elnyomtak. Nincs más jogunk, mint az adófizetés. Most van alkalom ezeknek megdöntésére. Beszéde végén kijelentette, hogy a néppárt jelöltje. A tanu fenntartja a vizsgálatkor mondott minden szavát s azt állítja, hogy *Veszeloovszky* beszéde után egész forradalmi hangulat volt. A nép azt kiáltotta: Eljen a tót nemzet és pusztuljanak a magyarok! Tanut felszólították, hogy távozzék, mert különben leütik. Tót igazgató nőtákat énekeltek és a magyarokra következő dobáltak. Az iskolát bepiszkították és a gyermekek magyar könyveit szétépték. Tanut — állítása szerint — ez annyira bántotta, hogy sirt. A következő tanu, kit *Matulai* megesketése után kihallgatnak, *Zsilinszki* Ciprián tanító, ki szintén terhelően vall. Az ügyész még tíz tanut idéztetett be, így a tanuk száma 32. A tárgyalás nagyon lassan halad és ítéletet csak szerdán vagy csütörtökön hoznak.

— **Egy művészpár válópöre.** Körülbelül hat esztendővel ezelőtt *Beck* Vilmos, az Operaház kitűnő baritonistája feleségül vette *Kertész* Ellát, aki abban az időben a Nemzeti Színház tagja volt. *Kertész* Ella férjhez menetelekor bucsút mondott a színpadnak s a művészházasság az első években zavartalanul holdogt. Később azonban heves családi jelenetek támadtak a házaspár között. Időközben történt, hogy a Vígyszínház vendégszereplésre hívta meg *Kertész* Ellát. A férj tiltakozott ellene, de eredménytelenül. A fiatal asszony fellépett, sikert aratott s mihamar szerződést is kötött a Vígyszínházzal. Ettől kezdve a házastársak utja ketté vált. *Kertész* Ella elhagyta a férjét, aki erre hűtlen elhagyás címén megindította a válópert. A budapesti törvényszék el is választotta a művészpárt s ma *Skoff* Iván bíró előadásában a budapesti kir. ítélőtábla is helybenhagyta ezt az ítéletet. Mondják, hogy a művésznő, mihielyt a kuria is elválasztja az urától, felesége lesz a Vígyszínház egyik kedvelt fiatal művésznőnek.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., *Báthory*-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

Képviselők a pincemesteri tanfolyamon. A földmívelésügyi miniszter által két év előtt Budafokon létesített pincemesteri tanfolyam iránt, mely az okszéri borkezelés terjesztésére és fejlesztésére van hivatva, a bortermelő közönség érdeklődése mindinkább fokozódik. Szerdán délután *Tallian* Béla földmívelésügyi miniszter, *Makfalvay* Géza államtitkár, *Dobokay* Lajos miniszteri tanácsos és *Lónyay* Ferenc osztálytanácsos vezetése alatt negyven országgyűlési képviselőből álló társaság rándult ki a tanfolyam budafoki pincéinek megtekintésére, hol a társaságot *Rácz* Sándor igazgató s a pincemesteri tanfolyam előadói kalauzolták. A tanfolyam

helyiségeinek és nagykiterjedésű pincéinek bejárása után *Tallian* miniszter uzsonnával vendégelte meg a kivándorló társaságot, amely alkalommal az állami szőlőtelepeken termelt *husz féle bor* került bemutatásra; a *kecskeméti homoki asztali borokon kezdve a tokaji muskatály-aszúig*, valamennyi híresebb borvidék képviselve volt s mindegyik általános elismerést és dícséretet aratott. Emelkedett hangulat mellett természetesen felköszöntőkben sem volt hiány. *Krasznay* Ferenc és *Bernáth* Béla országgyűlési képviselők *Tallian* miniszterre emelték poharukat s elismerésüket fejezvé ki az olasz borvámklauzula megszüntetéséért, a magyar bortermelés érdekeinek további hathatós védelmezését kérték tőle. *Tallian* Béla földmívelésügyi miniszter válaszában a magyar bortermelő közönség támogatását kérte s poharát a vezetése alatt álló minisztérium szóleszeti és borászati osztályainak vezetőiért, *Dobokay* Lajos miniszteri tanácsosért és *Lónyay* Ferenc osztálytanácsosért üritette. *Pattyanzky* Elek országgyűlési képviselő *Rácz* Sándort, a pincemesteri tanfolyam igazgatóját köszöntötte fel. A társaság este tért vissza Budapestre.

Pisztrángos halaszgazdaság. A breznóbányai földmives iskolánál most rendezték be a pisztrángos halaszgazdaságot, mely üzemét a tél folyamán átvesszi.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 20.000 mm. 2 és fél fillérrel magasabb áron.

Készárúzet.

Buza:

Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 8.35 korona, 400 mm. 80 k. 8.32-5 korona, 100 mm. 80 k. 8.32-5 korona, 300 mm. 80 k. 8.32-5 korona, 100 mm. 80 k. 8.25 korona, 100 mm. 79 k. 8.25 korona, 100 mm. 80 k. 8.25 korona, 4000 mm. 79 k. 8.30 korona, 3000 mm. 79 k. 8.32-5 korona, 100 mm. 79 k. 8.27-5 korona, 100 mm. 79 k. 8.27-5 korona, 150 mm. 79 k. 8.27-5 korona, 200 mm. 80 k. 8.27-5 korona, 150 mm. 79 k. 8.22-5 korona, 1050 mm. 79 k. 8.20 korona, 100 mm. 79 k. 8.20 korona, 100 mm. 79 k. 8.20 korona, 550 mm. 77 k. 8.27-5 korona, 200 mm. 88 k. 8.12-5 korona.

Fejérmegyei: 600 mm. 78 k. 8.10 korona, 220 mm. 78 k. 8.10 korona, 250 mm. 77-5 k. 8.10 korona, 1000 mm. 77 k. 7.92-5 korona.

Pestmegyevidéki: 900 mm. 80 k. 8.32-5 korona, 5500 mm. 79-2 k. 8.27-5 korona, 500 mm. 79 k. 8.15 korona, 400 mm. 77-8 k. 8.11-25 korona, 200 mm. 77 k. 8.12-5 korona, 200 mm. 77 k. 8.10 korona.

Bácskai: 3000 mm. 76-5 k. 8.11-25 korona, 200 mm. 75 k. 7.80 korona.

O-becsei: 2000 mm. 76-4 k. 8.12-5 korona.

Rozs: 150 mm. 6.40 korona, 100 mm. 6.40 korona.

Zab: 100 mm. 5.67-5 korona, 100 mm. 5.50 korona, 100 mm. 5.45 korona.

Tengeri: 200 mm. 4.95 korona, 100 mm. 4.95 korona.

Lóhere: 122 mm. 60.— korona, 40 mm. 62.50 korona.

Érték-tőzsde.

Az egész napon át csekély volt az üzlet s míg délelőtti gyengülő volt az irányzat, a déli tőzsdén mérsékelt javulás állott be.

Az előtőzsdén jegyeztek

Osztrák hitel	677.—	676.25	676.50	—
Magyar hitel	771.—	770.50	770.50	—
40 ⁰ koronajáradék	99.15	99.15	—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	517.50	—	—
Rimamurányi	495.—	495.—	—	—
Allamvasut	671.—	671.25	671.25	—
Városi villamos	330.—	330.—	330.—	—
Budapesti Közüti	589.—	589.—	589.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	676.75	—	—	—
Magyar hitelrészv.	771.—	—	—	—
40 ⁰ koronajáradék	99.15	—	—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	—	—	—
Rimamurányi	495.—	—	—	—
Allamvasut	672.—	—	—	—
Városi villamos	330.25	—	—	—
Budapesti Közüti	589.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktárban. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

109

SZINHÁZAK.

Péntek, 1904 január hó 22-én.

M. kir. Operaház.

Zárva.

Nemzeti színház.

Váljunk el.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Sardou és Najac. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.

Az ezüst papucs.

Fantasztikus nagy operetta egy előjáték és 2 felvonásban. Írta: Owen Hall. Fordította és magyar színpadra alkalmazta Heltai Jenő. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

Lulu.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Bertolazzi Carlo. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

A fecskék.

Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerző: Konti József. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

A modern asszony.

150 színesen velített képpel és 15 mozgóképpel. Írta: Ráth István. Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház.

Az idegen nő.

Dráma 4 felv. Írta: Dumos Sándor. Kezdeté 7 órakor.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.

Ma nagy újdonságl estély!

1/2 10 órakor!

1/2 11 órakor!

Képzelt szerelem.

A „Hivatásos Szerelem” cz. bohózat folytatása. Előképek írta: Száti. rendező: Steinhart G.

Végül

11 órakor!

A szerelem áldozatai.

Életkép írta: Caprice, rendező: Rott Sándor. Új magán jelenetek.

A remek téllertben reggel 5 óráig Munozy Lajos és fia zenekara hangversenyez.

Schottola Ernő A ruggantagyártás meghonosítója Budapest, VI., An drássy-ut 2 Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre árlagyzók ingyen.

A Kalap Királynál

kaphatók kizárólag elsőrangú különlegességek 3-4 és 5 koronaért. Hemenkint újdonságok!

Budapest, Kossuth Lajos-utca
(Klotild Palota).

A MAGYAR FÖLD.

Két kötet. Írta Sziklay János. Két kötet.

Szép félvázsonkötésben, színes borítékban I kor. 20 fill.

Magyarország földrajzának ezen nemes ismeretét nem ajánlhatjuk eléggé egy nép- és olvasóköreinek, valamint hazánk földrajzi leírása által érdeklő olvasóink figyelmébe. Értékes és tanulmányos tartalma egyaránt ajánlatossá teszi megszerzését.

Megrendelhető
a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában
(Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

A
magyar nemzet története.

Elbeszéli Bodnár Gáspár.

Két kötet.

Szép félvázsonkötésben, színes borítékban I kor. 20 fill.

Megrendelhető
a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában
(Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

**Brázay-féle
sósborszesz.**

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

**Családi
Regénytár**

Egy kötet ára
1 korona.

Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, Szentkirályi-utca 28.sz.

Hirdetéseink alapján történt rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

Kedvezmény t. olvasóközönségünknek!

Budapesti Bazár

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap.

Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként

Egy korona 50 fillér,

a kik azonban kiadóhivatalunknál, VIII., Szentkirályi-utca 28. rendelik meg, azoknak jóval mérsékelt ár mellett, kedvezményképen

1 korona 30 fillérért

szállítatjuk.

A „Budapesti Bazár” bármely hónap elsejétől megrendelhető.

A Budapesti Bazár minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40-50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásiv, díszes boríték van. A szabásminták magyarázata világos és könnyen megérthető.

A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső urinőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez

olesó magyar divatlapra.

A Budapesti Bazár megjelenik havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **MEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A „HARISNYAKIRÁLY” budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésködésekre **ingyen** felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beküldi. Ha valaki **körülményesebb** értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

Hirdetéseket
felvesz a
„Magyarság”
kiadóhivatala

Sürgősen
Kérek faluhelyre egy jó bizonyítványokkal rendelkező újut hatod gimnazista fián mellé nevelőnek, hogy fiamat a magánvizsgára sikeresen előkészítse. Biztosítva jó fizetés és teljes ellátás. Jelentkezni lehet január 27-ig Dudinszky Ákos gör. kath. lelkésznel, Rosztoka-Pásztély, u. p. Nagy-Berezna. (Ung-m.)

Törlesztéses készpénz-kölcsönt

Földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, házszelek, telkek stb. továbbá környékbeli ingatlanok II. és III-ik tételére 4-7%-os kamattal mellett: **személyhitelt** kezességgel és kezességgel minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a **Központi Hitelforgalmi Intézet** VII., Akáts-utca 10. Levélbeli felvilágosításra válaszbélyeg küldendő.

Egy villa

szabad kézből eladó Rákosszent-Mihály, Lajos-u. 396.

Orvos

(keresztény) kerestetik közzel Pozsonyhoz. Bővebb: Gyógyszerár, Pozsony-Püspöki.

Egy

ügyes és csinos fiatal ember, ki 4 polg. vézetet, bármilyen állást elfogad. Cim a kiadóhivatalban. (12137)

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztörlesztés azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon **Grünsfeld S.-hez** Budapest, Király-u. 28. sz.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használt férfiruhákat

fehérnemű stb. veszek legmagasabb árban. Singer, Lujza-utca 15. 902

Függönyök

felrakását, dívánvokat, fotelekat, matracokat, ablakpárnákat olcsón elkészítik házánál. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester Budapest, Teréz-körút 32.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkötő a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközölhetnek.

Jelző: pártoljuk a hazai ipart!

Orlik András

cipész-mester Budapest, VII., Csömöri-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermekcipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Női cipők 2, 2-50, 4, 4-50 és 5 frt. Gyermekeknek 1 frt 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerű megrendelések a legmagasabb dívat szerint a legolcsóbb árban számíthatnak. Javítások gyorsan s fontosan eszközölhetnek.

Gyermek és női ruha

készítését olcsón elvállalom Logodó-u 104. a/6. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára Budapest, Csömöri-ut 12. sz.

(Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerű megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközölhetnek. Javítások elfogadhatnak.

DRESZMANN KAROLY

BUDAPEST

borolva homorú-köszörűlde villanyerővel — Különlégszerű tüzet borbély- és fodrászati-cikkben. — Nagy raktár angol és svéd borolvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII. Rottenhiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort

és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen

közvetíték mindent a világon! válaszbélyeget kérek. „Telegdi” Maroslúdon.

Alapos oktatást,

a francia-, angol-, olasz-magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott, Kitionó referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Dijtalanul

meglátogatok kezesség nélküli kölcsönüggekben önálló, hitelképes egyéneket diskrejt gyorsabb lebonyolítás céljából. Ajánlatok — állás, foglalkozás megjelölésével — Alvinczy Sz. Képiró-utca 11. küldendő. Válaszbélyeg.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló-könyvelő. Erzsébet-körút 58. képez felöltöttek a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és ketős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, köz- és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtáthatják el a könyvvitelt.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLOCSÓBB.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS
összehajtható vaságy 3KIVENETŐ MATRACCAL 10FT. I. ACÉLSODRONY ÁGYSZÉK 5FT.

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek, nem tetsző áruk kicserélhetnek, vagy a pénz visszaadatik.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.
Olcsó, szolid árak!
Pontos kiszolgálás!
Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruháza.
Magyar gyártmány!
ASZÓDI S. * és TÁRSA
férfiszabó-mester.
VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)
Nagy választék angol és francia divatkelemben. Mérték szerinti megrendeléseket az általános elismert 14 ft árakban a legújabb divatkelemből készíttetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek. 126

Budapest legnagyobb szőrme bevásárlási forrása. Oriási raktár divatos Székunysz Sztóla gallérokban. Viszont-eladóknek ritka alkalom.

TSUK MIKSÁNAL, ANDRÁSSY-UT 31. sz. KIRÁLY-UTCA 38. sz.

Elegáns női ruhákat

készíték saját műtermemben mérték után 15 és 18 frt-ért. A 18 frtos ruhák 2 frt 50 kros divatszövegből készülnek. — Elegáns Cibelin-Costum, reformalij és Paletó, a téli divat dísz 15 és 18 frt. — Elegáns angol és francia Sza'ontóletiek 18—20 frt és teljebb. — Téli kabátok és Paletók, finom fekete posztóbból elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 frt. — P. nyolcak flanel vagy barchetból 3 frt 50 kr., 4 frt 50 kr. — Ineblon-ok flanel vagy barchetból 90 kr., 1 frt 20 kr., 1 frt 40 kr. — Divat ineblonok atlasz flanelből 1 frt 90 kr., 2 frt 20. — Finom kocka és sávós szövegből 1.60—1.90 frt, 2 frt 20 kr., 2 frt 80 kr., 3 frt 80 kr. Vidéki megrendelések lelkiismeretesen eszközölhetnek. Mértékemegadás fel-olcsóság, al-olcsóság, ujjá hossza vagy egy jól álló derékes alhossza beküldendő.

BRUCK ZSIGMOND
CSENGERY-UTCA 35. Andrassy-ut 61. sarok.

Bámulatos egy „Columbia” grafon hangtisztasága és tiszta hangkijelése, erőssége! „Columbia” lemezek utólréheletlenek!! Párisi világkiállításon „Grand Prix”-el kitüntetve. — Kis lemez K 2.50, nagy lemez K 5.—. „Columbia” (Hartguss) hengerek K 1.75.

Telefon 62—88.

Telefon 62—88.

Wiegand és Társa
BUDAPEST,
VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

Az egyedül létező valódi angol **SZÉPÍTŐSZER**
a Balassa-téle valódi angol **UGORKA TEJ**, mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrráktát (mitoszor) stb. és az arcnak friss édeséget, fiataloságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorke-szappan 1 K, poudra 2 K.
Főzétköl-desti hely: **Balassa Kornél** gyógy-**BUDAPEST**-szertára **Erzsébetfalva**.
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrassy-ut 28.

Figyelem! Célünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját **arképe** vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen.
Készít fél kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglalatik, az **önköltségünket, 1 frt 50 krt** számítunk.
Az ipar **12** forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
csodája! **12** forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
Megrendelhető csakis **GICHNER ÜSTVÉREK** BUDAPEST, Múzeum-körút 27.
Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

„Gobesagok” II. KIADÁS
Kacaglató székely-históriák
Postaköltséggel együtt 1K.40F. ért
Küldi: PETERÉY TAMÁS BUDAPEST, IX. kerület
Megjelent s a Szent-István-Társulat kiadásában kapható **„Családi Regénytár”**
Ara 1 korona.

Budapestre utazók hecses figyelmébe! **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra heilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttől. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.